

L-EWWEL SENA

IL-MALTI

HIN: Saghtejn u kwart

Isem u Kunjom: _____ Klassi: _____

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitluba.
2. Ortografija, punteġġjatura, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.
3. Meta tlesti, erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirrangja xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ħallejt barra.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

L-ISKEMA TAL-MARKI (*tikteb xejn hawn taħt*)

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	Ġ	Smigh	Oral	TOTAL
Marki	12	16	12	12	8	20	10	10	100
Marki tal-istudent/a									

KUMMENTI

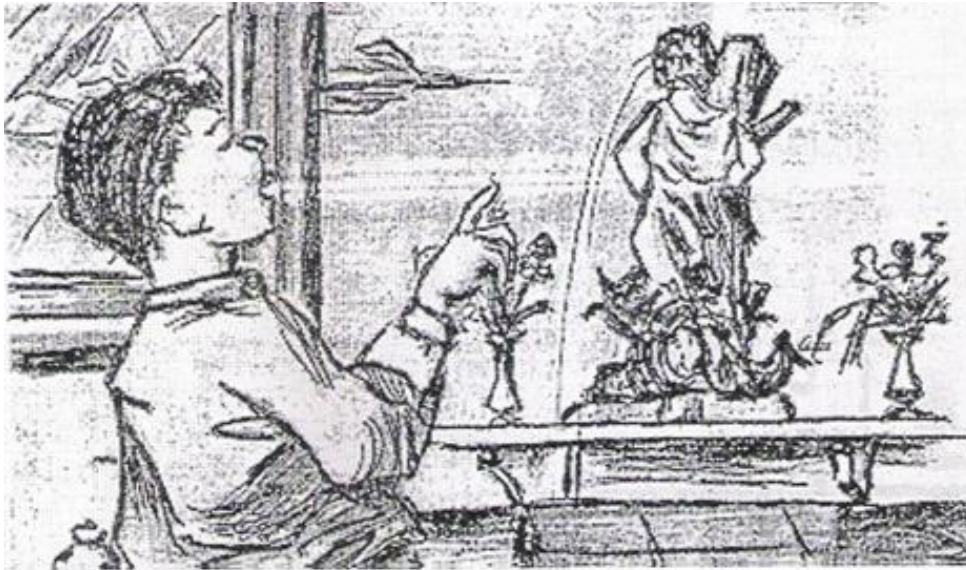

SILTA GĦALL-ISTHARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet:

Pietru kien joqgħod jiltajja barra u jasal l-iskola tard. Is-Surmast kien jilmħu diehel bla għaġla ta' xejn u kien ifur bir-rabja. "Haffef, Pietru!" kien jgħidlu, "kemm se ddum diehel bis-santa fjakka kollha?" Is-surmast kien dejjem jilqgħu bl-istess kliem. Imma din il-biċċa tas-santa fjakka dejjem ħawditu lil Pietru. (*par. 1*)

"Din Santa Fjakka min hi, Sir?" staqsa darba lis-Sur Borg. "Is-Surmast dejjem lilha jsemmili meta niġi tard". "Il-qaddisa protettriċi tat-tfal li jmorru l-iskola tard," qallu s-Sur Borg bid-daħka. Izda Pietru ma belagħhiex u għalih Santa Fjakka baqgħet misteru. (*par. 2*)

Darba, ommu kienet qegħda tnaddaf il-kamra tal-bejt u ġo kaxxetta qadima sabet statwa tat-tafal, kerha daqs id-dlam. Qalet li l-familja tagħha dejjem żammitha b'għożża kbira. Kienet statwa ta' mara qasira u ħoxna, b'rasha kbira u wiċċha mfattar. Taħtha kellha dragun bi tlett irjus u idejha kienu marbutin wara daharha ma' zokk ta' siġra. (*par. 3*)

"Dik min hi, ma?" staqsa Pietru. "Ma nafx," wieġbet ommu. "Naf biss li dik qaddisa kbira li kien qatilha xi dragun." "Qaddisa dik? Daqskemm hi kerha!" merieha Pietru. "Ara ma ngħidlekx!" ħatfitu ommu, "dik flus kbar tiswa għax antika." U poġġietha fuq l-ixkaffa tal-Madonna bix-xemgħa tixgħel quddiemha. (*par. 4*)

Imma dik ma kinitx tassew statwa ta' qaddisa. Kienet biss biċċa xogħol ta' kafkaf ta' xi dilettant. Lanqas iż-żebgħa ma kienet mogħtija tajjeb għax kellha fuqha tiċlisa sħiħa ta' lwien jgħajtu. (*par. 5*)

Pietru kien iżjed jistħajjilha maskerun tal-karnival. Imma din ta' bla isem ma setgħetx tinżillu. Għalhekk ried isibilha isem hu. Ftakar f'Santa Fjakka, li tant kien isemmilu s-Surmast, u ta dan l-isem lil dik il-kruha ta' statwa. (*par. 6*)

(Silta meħuda u addattata minn **IL-Bawxati ta' Pietru Pitrawu ta' Carmel G. Cauchi**)

A. FEHIM IT-TEST

(12-il marka)

1. Xi tfisser l-frazi: “Pietru kien joqgħod jitlajja barra”? (Immarka t-twegiba t-tajba)
- a. joqgħod barra minn Malta   b. Idum biex jidħol l-iskola
- ċ. jitla’ t-telgħa ta’ hdejn l-iskola (marka)
2. Kemm-il darba fil-gimgħa Pietru kien jasal tard l-iskola? (Immarka t-twegiba t-tajba)
- a. darbtejn jew tlieta fil-gimgħa   b. darba fil-gimgħa   ċ. kuljum (marka)
3. Kif taf li s-Surmast kien jirrabja ħafna ma’ Pietru?
- _____ (marka)
4. Lil min kien isemmi s-Sur Borg meta Pietru kien jasal l-iskola tard?
- _____ (marka)
5. Kif kienet l-istatwa li sabet omm Pietru?
- _____
- _____ (2 marki)
6. Skont omm Pietru, min qatel lil dik il-qaddisa kbira?
- _____ (marka)
7. Ghaliex l-istatwa kienet tiswa ħafna flus?
- _____ (marka)
8. Minflok “*ta’ kafkaf*” nistgħu niktbu _____ (marka)
9. X’kien jistħajjilha Pietru lil din l-istatwa?
- _____ (marka)
10. Ghaliex Pietru ddecieda li jsemmi l-istatwa “Santa Fjokka”?
- _____
- _____ (2 marki)

GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA: Aqra dan il-paragrafu u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Kien lejl tassew inpenjattiv għall-pulizija u għall-membri tat-Taqsima tat-Tifi tan-Nar! Fit-3.00a.m. dahlet telefonata fl-għassa ta' Hal Mitluq tirraporta nirien kbar fi Triq il-Harifa. Il-maħžen ta' Pawlu Gatt, il-mastrudaxxa, kien qed jaqbad sew u n-nirien bdew jinfirxu anke sa barra t-triq, fejn kien hemm xi karozzi pparkjati. Mill-ewwel investigazzjonijiet hareġ li n-nar qabad għall-habta tat-tlieta ta' filgħodu imma malajr infirex minhabba l-injam li kien jinsab fil-maħžen. Sorsi infurmati qalu li Pawlu kien wasal biex jirtira mix-xogħol u jgawdi dak li tant hadem għalih. Imma sewwa jgħidu li l-bniedem jipproponi u Alla jiddisponi!

1. Ikteb il-kliem bir-rig taħtu f'ordni alfabetika (*waħda minnhom hija lesta digà*):

_____ telefonata _____
(4 marki)

2. Mill-paragrafu t'hawn fuq, ikteb kelma li tibda

- i) b'konsonanti xemxija _____
- ii) b'konsonanti ratba _____
- iii) b'konsonanti likwida _____
- iv) b'konsonanti qamrija _____ (4 marki)

3. Xi jfisser il-qawl: ***Il-bniedem jipproponi u Alla jiddisponi?***

_____
_____ (2 marki)

4. Ikteb il-mamma u l-għerq ta' dawn il-verbi:

	MAMMA	GHERQ	
i) jaqbad	_____	_____	(2 marki)
ii) dahlet	_____	_____	(2 marki)
iii) baqgħu	_____	_____	(2 marki)

1. Din hija silta mill-poeżija **Il-Bikja tal-Buskett** ta' **Oliver Friggieri**.

*Kull ġebbla tenniet kelma
li llum tafha bl-ament,
u qaltli biex inwassal
lill-kotra dal-lament.*

a. L-ewwel vers ta' din l-istrofa insejhulu

vers ottonarju

vers settenarju

vers kwinarju .

b. F'din l-istrofa nsibu rima **ABAB**

ABĊB

ABBA .

ċ. Din it-tip ta' strofa nsejhula **ottava**

terzina

kwartina .

d. Il-kelma "**lament**" tfisser **tgergira**

dahka

ferha .

(marka l-wahda)

2. Fejn kienu jinsabu l-gamiam fil-bidu tal-poeżija **San Frangisk u l-Gamiam** ta' Ġuzè Delia?

_____ (marka)

3. Liema huma ż-żewġ frottiet li jissemmew fil-poeżija **Tifhira lil Malta** ta' Ġan Anton Vassallo?

_____ (marka)

4. Ma' min hu mqabbel Alla, fil-poeżija **Il-Holma t'Alla** ta' Anton Buttigieg?

_____ (marka)

5. **Imla l-vojt.**

Fil-poeżija **Il-Holma t'Alla** ta' Anton Buttigieg, il-poeta jgħidilna li qabel Alla għamel id-

_____, holom holma. Holom b'għ _____, għoljiet, w _____ u

xmajjar. Jgħidilna li meta nimxu fil-_____ aħna nkun qed nimxu fil-holma t'Alla u

għalhekk għandna dejjem nimxu bil-_____ u bil-qima.

(marka l-wahda)

1. Aghzel il-kelma t-tajba billi taqta' sing taht it-twegiba t-tajba.

a. Il-familja ta' Zito kellhom hsara fil- (**fanali, boxxla, lażer**) tal-vettura spazjali u għalhekk kellhom jinżlu fuq id-dinja.

b. Salvina kienet mara (**hanina, simpatika, seksieka**).

ċ. Is-Sur Vassallo kien (**l-għalliem tal-isport, is-surmast, l-għalliem tal-Malti**) ta' Zito.

(marka l-wahda)

2. Imla l-vojt.

a. L-ewwel darba li Stefan u Melissa ltaqgħu ma' Zito, hu kien inheba go _____ billi uża l-poter tiegħu tal-_____. (2 marki)

b. Lorella kellha għasfur isfar li kien jismu _____. (marka)

ċ. Meta Hector kien se jsawwat lil Stefan, Zito _____ id Hector. (marka)

d. Iz-ziju ta' Hector kien jismu _____. (marka)

3. Wieġeb (a) jew (b) u iktib madwar 30 kelma.

(4 marki)

(a) Fi kliemk irrakkonta kif Zito fejjaq sieq il-mamà.

JEW

(b) Iddeskrivi wiehed mill-membri tal-familja Debono.

D. #ILIJET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV**(8 marki)**

Immaġina li inti Mario/Maria Borg, is-segretarju/a ta' grupp ambjentali fl-iskola tiegħek. Dan l-aħħar hrigħtu bl-idea li tagħmlu attivit ta' riżq l-ambjent. Ikteb **ittra formali** ta' madwar **60 kelma** lill-kap tal-iskola li fiha tinfirmaha b'din l-attivit u bil-proposti tagħkom.

(Tinsiex tikteb iż-żewġ indirizzi fuq il-linji provduti. Qassam l-ittra fi tliet paragrafi: fl-ewwel paragrafu aghmel introduzzjoni, fit-tieni paragrafu aghmel il-ħsibijiet ewlenin tiegħek, u fit-tielet paragrafu aghmel il-konklużjoni.)

Xi ideat li tista' tuża...

thawwil ta' sigar / diskors dwar l-ambjent / tindif ta' xi postijiet fl-iskola / importanza tar-riċiklaġġ / ġbir ta' fliexken tal-plastik.

Għażiż/a Kap tal-Iskola,

Dejjem tiegħek

Aghżel **WIEHED** minn dawn u **ikteb madwar 150 kelma. (Ikteb fuq karta ohra)**

(L-ewwel aghmel pjan tal-kitba tieghek fil-kaxxa li tidher f'paġna ohra. Wara ikteb il-kitba tieghek fuq l-istess karta. Ipprova evita l-iżbalji kemm tista' peress li dawn itellfu hafna marki. Wara li tikteb il-komponent erġa' duru ffit biex tikkoreġi xi żbalji li qabżulek.)

1. Il-Milied li għadda qlajt ktieb li għadek titkellem dwaru sallum.

Irrakkonta l-istorja u għid x'laqtek l-aktar fih.

Xi ideat: mingħand min qlajtu, l-isem, il-karattri fil-ktieb, il-qofol tal-istorja, kif spiċċat, xi taġħlim/a li ħadt minnu, tghid lil sħabek biex jaqrawh.

2. Ikteb storja li tibda b'dan il-kliem:

Kien il-Karnival u jien u sħabi tlajna l-Belt għall-ewwel darba biex naraw x'ikun hemm. Imma ma kienx Karnival li morna għax.....

Xi ideat: pjazza, kuluri, żfin, mużika, karrijiet, post imwarrab, dlam, qatgħa kbira, maskri, għassa tal-pulizija, ġenituri.

3. Qlajt kastig u ma kienx haqqni!

Xi ideat: għaliex qlajt il-kastig, min tahulek, x'kien, x'għara tassew biex kellek tieħu dan il-kastig, min kellu jieħu l-kastig, x'kienet ir-reazzjoni tieghek.

Pjan tal-kitba:

Numru tal-komponent
